

Spis treści

CZĘŚĆ PIERWSZA

Sami sobie cudzy 5

Jaka jest opowieść humanistyki? 7

Co się stało z mitologią słowiańską? 12

Czego boimy się w Słowiańszczyźnie? 20

„Sławianie, my lubim sielanki”? 24

Słowianie czy Sławianie. Amnezja niewolników
i słowiańska trauma 25

„Stara baśń” Kraszewskiego i Singera 29

Godzina Herdera? 31

„...zwolnić się nie jest w naszej mocy” 32

Słowiańszczyzna, szaleństwo i śmierć 47

Poza granicą teraźniejszej kultury 49

Roje niezliczone pogan 53

Obrzęd świętokradzki 55

Dzika niwa 59

Na cmentarzach 61

Wampiry — od melancholii do frenezji 64

Mowa z innego świata 67

Niesamowita Słowiańszczyzna 81

Gotycyzm opinogórski 83

Bohater sadyczny 88

Kraina wampirów i bestii 90

Idea narodu i blask krzyża 92

„Sprawa ludu” 95

Dwutorowość polskiego chrześcijaństwa	98
„Skąd złe przyszło do Polski?”	102
Słowiańska anarchia	105
Słowiańska klęska	109

Upiór z Upity. Wobec milczenia trupa 123

Romantyczna rebelia śmierci	125
„Śmierć oswojona”?	128
Nagła śmierć	130
Usta ścięte, oczy zawarte	131
Trup wykluczony	137
Trup zbezczeszczony	143
Odessa	145
Trupia zagadka	146
Miedzy tym, co powiedziane, a tym, co pomyślane	148

CZĘŚĆ DRUGA

Polska w Europie 163

Granica i Ukraina	165
Sarmaci na pograniczu	176
Bogurodzica	180
Niemcy i Rosjanie	185
„U nas, w Auschwitzu...”	196

Ruskie i polskie 211

Na wschód od Zachodu i na zachód od Wschodu	213
Słowiańskość	217
Europa a nie-Europa	223
Polski „orientalizm”	228
Wilk — Słowianin na Północy	235
Rusek — kobietą	242

Polonia powielona 257

Naród wyobrażony	259
Gazeta i reprodukcja	262
Martwa kobieta	263
Męska wspólnota i figura Matki	267
Relikwia i pamiątka	274
Bałwochwalstwo	275

Zbawicielka	280
Ciało żywej alegorii	282
Gwałt na orle i Polonii	283
Playboy i Polonia	288

Rozstać się z Polską?	301
Powstanie narodu polskiego	303
Ojciec	307
Matka	315
Powrót zmysłów	318
Kryzys kultury	321
Brzemień postkolonialne	322
Męskie i żeńskie	325
Zawiły wzór	327
Postscriptum	330

Indeks osób	339
--------------------	------------

Indeks osób

(indeks uwzględnia nazwiska pochodzące
z tytułów cytowanych utworów)

- Abramowicz Andrzej 78
Adamczyk-Grabowska Monika 30, 44–45
Adamski Marek 43, 210
Adelgoz, arcybiskup 18
Aër zob. Rzązewski Adam
Agamben Giorgio 210
Agata, święta 284
Aleksander I Romanow, cesarz rosyjski 194
Aleksander II Romanow, cesarz rosyjski 326
Alembert Jean Le Rond d' 334
Amsterdamski Stefan 292, 299
Anastasiewicz Bazyli 72
Anderson Benedict 259–262, 292
Andruchowycz Jurij 41
Antczak Rafał 336
Apuchtin Aleksandr L. 231
Arendt Hannah 208
Ariès Philippe 128, 292
Armani Giorgio 241
Ascherson Neal 146, 159, 179, 201, 205
Ash Timothy Garton 39
Auerbach Erich 11
Axer Jerzy 246, 247
Bachórz Józef 121
Bagłajewski Arkadiusz 292
Bajkow Leon 144
Banaszkiewicz Jacek 114
Baranowska Agnieszka 205
Baranowska Małgorzata 299
Baranowski Tadeusz 205
Barańczak Anna 36
Bardach Juliusz 99, 117
Barracrough Geoffrey 245
Bartołd Robert 245
Basiuk Tomasz 294
Baumgart Anna 291, 299
Bąkowska Eligia 201
Beauvoir Simone de 187, 208
Beauvois Daniel 171–174, 202–204, 335
Bechtel Delphine 175, 204
Beckouche Pierre 292
Bejła Jarosz zob. Rzewuski Henryk
Bendyk Edwin 289, 299
Beneš Edvard 38
Benjamin Walter 262, 263, 274, 292, 295
Bercoff Giovanna Brogi 205

- Bernard z Clairvaux, święty 217
 Bernhard Thomas 313
 Berserkr (pseud.) 293
 Berwiński Ryszard 29, 96, 97, 102, 116, 120
 Besançon Alain 194, 195, 209, 249
 Bettelheim Bruno 200
 Biały Beata 156
 Bibikow Dmitrij 296
 Bibó István 20, 38, 39
 Biegeleisen Henryk 158
 Bielik-Robson Agata 46
 Bielowski August 73, 296
 Bielska-Łach Monika 299
 Bielski Marcin 248
 Bieniak Janusz 115
 Bieńczyk Marek 273, 295
 Biernacki Andrzej 139, 145, 157, 159
 Bieroń Tomasz 44, 159, 201, 334
 Birkenmajer Józef 183, 184, 208
 Blüher Hans 268, 269, 293, 294
 Bobrownicka Maria 40, 43–45, 246
 Bogomił 218
 Bohrer Karl Heinz 133, 155
 Bolesław I Chrobry, król polski 36, 101, 119, 181
 Bolesław II Śmiały, król polski 105
 Bolesław IV Kędzierzawy, książę polski 74
 Borejsza Jerzy Wojciech 38, 208
 Borkowska Grażyna 227, 249
 Borowczyk Walerian 87
 Borowski Andrzej 205
 Borowski Tadeusz 196, 198–201, 210
 Borowy Wacław 135, 136, 145, 146, 150, 157, 159, 160
 Boryś Wiesław 72
 Borzym Stanisław 208
 Bosl Karl 245
 Brakoniecki Kazimierz 21, 22, 40, 41
 Brandys Kazimierz 235
 Braun Christina von 280, 297
 Brencz Andrzej 158
 Brodziński Kazimierz 61–63, 125–126, 152
 Bronfen Elizabeth 280, 297
 Brückner Aleksander 18, 118, 185
 Bruno z Kwerfurtu 15
 Brzezicki Andrzej 309, 310
 Brzozowski Stanisław 336
 Buber Martin 45
 Bujak Franciszek 213, 243
 Buko Andrzej 43, 71, 115, 121
 Bułhakow Michaił A. 312
 Burke Edmund 84
 Bush George Walker 336
 Buzzati Dino 167
 Być Monika 204
 Caes Chris 294
 Cahill Thomas 13, 14, 36
 Camus Albert 198
 Carter Angela 287, 298
 Cavenagh Clare 323, 335
 Cebo-Foniok Małgorzata 160
 Celan Paul (właśc. Paul Antschel) 209
 Cessou Sabine 333
 Cetwiński Marek 36

- Chamberlain Arthur Neville 38
- Chankowski Andrzej Stanisław 113
- Chartier Roger 160
- Chaunu Pierre 166, 201
- Chmielecka Ewa 299
- Chmielewski Adam 42
- Chmielnicki Bohdan Zenobi 173, 174
- Chodakowski Zorian Dołęga (właśc. Adam Czarnocki) 14, 36, 49–61, 63, 64, 69 70–78, 95, 97, 107
- Chołoniewski Stanisław 297
- Chomiuk Aleksandra 251, 252
- Chrzanowski Tadeusz 177, 205
- Ciccarini Marina 178, 205
- Cichocki Marek A. 332
- Cioran Émile Michael 244
- Clément Olivier 224–226, 248, 249
- Clifton Chas S. 218, 219, 245, 246
- Conrad Joseph (właśc. Józef Teodor Konrad Korzeniowski) 197, 238
- Corm Georges 19, 20, 38
- Cooper James Fenimore 169
- Cortés Hernán 54
- Cuber Marta 334
- Curtius Ernst Robert 11
- Custine Astolphe de 195, 232, 249, 251
- Cybulski Wojciech 149
- Cyryl (Konstantyn), święty 103, 119, 180, 182, 206, 207, 217, 220, 244, 246
- Czaadajew Piotr J. 226
- Czajkowski Michał (Sadyk Pasza) 129, 154
- Czapliński Przemysław 9, 34, 255, 314, 315, 321, 334
- Czapska Maria 33, 46, 129, 154
- Czapski Józef 323
- Czartoryski Adam Jerzy 52, 72, 154
- Czeczot Jan 132, 135, 136, 270
- Czubek Jan 112
- Czyż Antoni 184, 208
- Czyżak Agnieszka 295
- Czyżewski Krzysztof 40
- Čolović Ivan 281, 298
- Ćirlić Dorota Jovanka 45
- Danek Wincenty 108, 121, 293
- Dante Alighieri 200
- Davis Norman 10, 34
- Dąbrowska Maria 231, 252
- Dąbrówka, Dobrawa 94, 99, 118
- Defoe Daniel 197
- Deleuze Gilles 55, 74, 90, 113
- Delorme Roger 112
- Dembowski Edward 49, 50, 63, 70–72
- Deptuła Czesław 114
- Derrida Jacques 209
- Derwich Marek 36
- Diderot Denis 334
- Dilthey Wilhelm 11, 237
- Długosz Jan 18, 93
- Dobrowolski Paweł 336
- Dobrzyński Zbigniew 100, 103, 104, 118, 120

- Domańska Ewa 34
 Dostojewski Fiodor M. 295
 Drakulić Slavenka 209
 Drewermann Eugen 121
 Drewnowski Tadeusz 252
 Drozdowski Stanisław 131,
 154
 Duby Georges 292
 Dumézil Georges 114
 Dunin Kinga 309, 311, 331
 Dymitr Męczennik, święty
 155
 Dzido Marta 331, 337
 Dziewulski Władysław 115

 Eldarov Giorgio 220, 246
 Eliade Mircea 89, 113
 Elżbieta Batorówna (Bathory
 Erzsébet) 85–88, 113
 Esterka 44
 Evdokimov Paul 224, 248

 Fabre Daniel 160
 Faustyna, święta (właśc. Maria
 Helena Kowalska) 306
 Feliksiak Elżbieta 75, 155
 Feliński Alojzy 278
 Ferenc Witold 321
 Fiałkowski Tomasz 254
 Filipiak Izabela 315
 Filosofow Dmitrij W. 231
 Finkelkraut Alain 19, 38
 Fischer Adam 141–143, 152,
 158
 Fisz Zenon (pseud. T. Padalica)
 167–169, 201, 202
 Flis Andrzej 224–226, 248,
 249
 Flocke Petra 113
 Florenski Paweł A. 253
 Floryan Władysław 77

 Formozus, papież 143
 Forycki Maciej 334
 Francis Freddie 126
 Freud Sigmund 62, 65, 78,
 114

 Gabiś Tomasz 293
 Gadamer Hans-Georg 11,
 31, 45
 Gagnebin Murielle 284, 298
 Gajek Jan Sergiusz 207, 246
 Gall Alfred 277, 295
 Gall Anonim 93, 101, 104,
 105, 114, 119, 120, 181
 Gałęcki Jerzy 43, 112
 Gandhi Leela 26, 44
 Gandhi Mohandas Karam-
 chand, Mahatma 121
 Gaszyński Konstanty 265
 Gauß Karl-Markus 37
 Gawarecki Wincenty Hipolit
 88, 113
 Gawin Dariusz 332, 335, 336
 Gazda Grzegorz 79, 114, 153
 Gdula Maciej 42
 Gellner Ernest 261
 Gennep Arnold van 156
 Giedroyc Jerzy 240
 Gierek Edward 250
 Gieysztor Aleksander 12, 13,
 27, 35–37, 44, 115, 245
 Gilewski Wojciech 292
 Gille-Maisani Jean-Charles
 135, 156, 294
 Ginzburg Carlo 28, 44
 Girard René 278
 Głębocki Henryk 297
 Goethe Johann Wolfgang 11,
 62, 188, 189
 Gogol Nikołaj W. 169, 202

- Golewska-Stafiej Małgorzata 298
 Gombrowicz Witold 268, 270, 271, 293, 294
 Goodrick-Clarke Nicholas 293
 Görres Johann Joseph von 79
 Gorzadek Ewa 291, 299
 Goszczyński Seweryn 73, 74, 109, 168, 265
 Górecka Anna 333
 Górka Leonard 207, 246
 Górka Stanisław 249
 Górska Magdalena 260, 292, 293
 Grabowski Janusz 79
 Grabowski Michał 132, 155, 296, 297
 Grabowski Piotr 167
 Grabowski Tadeusz 296
 Graus František 245
 Grob Thomas 132, 155
 Grochowska Magdalena 8
 Grodecki Roman 115, 119
 Gronowska Anna 114
 Grudziński Tadeusz 115
 Grynberg Henryk 34, 46
 Grzebałkowska Magdalena 294, 320, 334
 Grzegorz VII (brat Hildebrand), papież 184
 Grzegorz XVI (Bartolomeo Cappellari), papież 188
 Guattari Félix 55, 74
 Gulda Przemysław 309
 Gumplowicz Maksymilian 93
 Haider Rudolf 38
 Halecki Oskar 227
 Halliday Fred 323, 335
 Hanusch Ignaz Johann 15
 Hartog François 176, 205
 Hauffe Fryderyka, Jasnowidząca z Prevorst 68–70, 79
 Havel Václav 39
 Hegel Georg Wilhelm Friedrich 25, 66, 79, 263
 Hellmann Manfred 206
 Herder Johann Gottfried 24–26, 31, 43, 45, 54, 244
 Herling-Grudziński Gustaw 196–198, 210, 238, 254
 Hernas Czesław 77
 Herodot 176
 Hertz Paweł 112, 208
 Himmler Heinrich 269
 Hitchcock Alfred 152
 Hitler Adolf 19, 34, 38, 45
 Hnatiuk Ola 252
 Hoene-Wroński Józef Maria 306
 Hoffmann Ernst Theodor Amadeus (właśc. Wilhelm Hoffmann) 66
 Hofman Vlastimil 288
 Homer 125
 Hryniewicz Wacław 114
 Huelle Paweł 239
 Hugo Victor 84, 285, 298
 Humboldt Wilhelm von 11
 Hunt Lynn 260, 292
 Hurko Iosif W. 231
 Hus Jan 219
 Husarska Anna 39
 Iwanow Wiaczesław 183
 Iwaszkiewicz Jarosław 173
 Izdebska Agnieszka 79, 114, 153
 Jakobson Roman 181, 206
 Jakubowska Zuzanna 42

- Jan III Sobieski, król polski 168, 179
 Jan Paweł II (Karol Wojtyła), papież 182, 183, 192, 207, 330, 331
 Jančar Drago 39
 Janin Jules 114
 Janion Maria 113, 153, 155, 202, 293, 298, 299
 Janowicz Sokrat 40
 Januszewska Aleksandra z Dumanowskich 60
 Japola Józef 246
 Jarecka Dorota 297
 Jasinowski Bogumił 170, 202, 249
 Jasiński Dionizy 158
 Jaworski Eugeniusz 40
 Jean Paul (właśc. Johann Paul Friedrich Richter) 126, 128, 153
 Jedlicki Jerzy 51, 72, 299, 307
 Jerofiejew Wiktor 195, 196, 210, 226
 Jodelka-Burzecki Tomasz 201

 Kaczkowski Zygmunt 140, 142, 157, 158
 Kaczor-Batowski Stanisław 279
 Kaczyński Lech 336
 Kajsiewicz Hieronim 278, 282, 283, 298
 Kalicki Włodzimierz 116
 Kalinowski Witold 72, 201, 248
 Kallenbach Józef 85
 Kamel Harry 87
 Kamiński Michał 305
 Kania Ewa 336
 Kania Ireneusz 244
 Kant Immanuel 84, 112
 Kapuściński Ryszard 229–236, 239, 250–253
 Karadzić Radovan 31, 32
 Karamzin Nikołaj M. 29
 Karol IV, król czeski 245
 Karpiński Franciszek 264
 Kasperowicz Ryszard 41
 Kaszyński Stefan H. 208
 Katarzyna II, cesarzowa rosyjska 194
 Kawyn Stefan 78, 152
 Kayser Wolfgang 91, 92, 114
 Kazimierz I Odnowiciel, książę polski 95, 99, 100, 102–107, 115, 120
 Kazimierz III Wielki, król polski 44
 Kerner Justinus 68–70, 79
 Kertész Imre 33, 46, 308, 324, 333, 335
 Kętrzyński Stanisław 115
 Kieniewicz Jan 171, 202, 227
 Kieniewicz Stefan 203
 Kitliński Tomek 65, 66, 78, 79, 153
 Kleiner Juliusz 77, 134, 145, 149, 156, 159, 160
 Klekot Ewa 248
 Klinger Jerzy 93, 100, 101, 114, 118–120, 224–226, 248, 249
 Klinger Maria 114
 Kłoczowski Jerzy 11, 35, 215–217, 219–221, 227–229, 245, 246, 250
 Kłos Radosław 44
 Kmietowicz Frank 100, 104, 105, 117, 120

- Kmita Jerzy 292
 Knapowska Wisława 129, 154
 Kochanowski Jan 73
 Kocjan Krzysztof 113, 152
 Koehler Krzysztof 205, 241, 248, 254
 Kolankiewicz Leszek 35, 45
 Kolberg Oskar 156
 Kolbuszewski Jacek 128, 129, 153
 Kondrat Marek 15, 36
 Koniński Karol Ludwik 190, 208
 Konrad György 39
 Konstantyn I Wielki (Flavius Valerius Constantinus), cesarz rzymski 77
 Kopeć Zbigniew 295
 Kornat Marek 202, 249
 Korotkich Krzysztof 76, 244
 Korzeniowski Józef 132
 Koseła Krzysztof 336
 Kosman Marcelli 74
 Kosofsky Sedgwick Eve 270, 294
 Kosowska Ewa 40
 Kossak-Szczucka Zofia 172, 174, 249
 Kostenicz Ksenia 129, 154
 Kostkiewiczowa Teresa 284, 285, 292, 298
 Koszelow Aleksander 231, 326, 327
 Kościuszko Tadeusz 260
 Koterski Marek 15
 Kott Jan 270
 Kotyńska Katarzyna 252
 Kowalczyk Andrzej Stanisław 239, 254
 Kowalik Artur 35, 42
 Kowalski Grzegorz 154
 Kowalski Piotr 158
 Kozak Tomasz 286
 Kracik Jan 142
 Krasicki Ignacy 150
 Krasieńscy, rodzina 83
 Krasieński Wincenty 84
 Krasieński Zygmunt 29, 69, 79, 83–85, 87–92, 109, 112, 113, 128, 186, 187, 190, 191, 208, 319
 Kraskowska Ewa 271, 295
 Krasnodębski Zdzisław 332
 Krasuski Krzysztof 40
 Kraszewski Józef Ignacy 29, 74, 78, 83, 92–95, 105–112, 114, 115, 121, 173, 265, 266, 278, 293
 Krawczyk Jarosław 59, 77
 Krawczyńska Dorota 299
 Kristeva Julia 65, 77, 78
 Kropiński Ludwik 49, 55
 Królak Sławomir 38
 Krupa Andrzej 206
 Krzeczkowski Henryk 202
 Krzemieniowa Krystyna 155
 Krzemiński Adam 40
 Krzyżanowski Julian 157
 Kubacki Wacław 139, 141, 145–147, 157, 159
 Kubala Ludwik 157, 158
 Kubisiowska Katarzyna 334
 Kucharzewski Jan 191, 230
 Kuczok Wojciech 309, 313–315, 330, 333
 Kulcsár Zsuzsanna 143, 159
 Kułakowski Jan 305
 Kuncewiczowa Maria 318, 319, 334
 Kundera Milan 21, 39, 40, 235, 308
 Kunicki Wojciech 293

- Kunz Tomasz 335
 Kürbis Brygida 103, 104, 120
 Kurczab-Redlich Krystyna 241
 Kurski Jarosław 203, 335
 Kuryś Agnieszka 156, 294
 Kusturica Emir 32
 Kuziak Michał 215, 244
 Kwiatkowski Bogusław 157, 159

 Labuda Gerard 27, 37, 100, 115, 118, 243
 Lacan Jacques 160
 Lambert Malcolm 244
 Lanckorońska Karolina 100, 117
 Landman Adam 79, 112
 Lang Walther K. 284, 298
 Lazari Andrzej de 194, 207, 210, 255
 Lechoń Jan 318, 334
 Lehr-Splawiński Tadeusz 100, 118, 119, 205
 Lelewel Joachim 29, 51, 60, 77, 95–97, 99, 102, 105, 107, 115, 116, 119, 120, 151, 206, 278
 Lem Stanisław 7
 Lemański Lechosław 41
 Leszkowicz Paweł 153
 Levi Primo 200
 Lévi-Strauss Claude 78
 Lévy Armand 130, 131, 154
 Lichaczow Dmitrij S. 221, 240
 Liduchowska Alina 248
 Likowska Ewa 334
 Linkner Tadeusz 14, 15, 36, 156
 Lipiński Łukasz 334
 Lipszyc Adam 46

 List Guido von 269
 Loebł Bogdan 315
 Luter Martin 190

 Łagowski Bronisław 307, 308, 333
 Ławski Jarosław 76, 151, 160, 244
 Łempicka Aniela 59, 77
 Łęcka Gabriela 251
 Łobodziński Filip 207
 Łoś Jan Stanisław 249
 Łotman Jurij M. 245
 Łowmiański Henryk 15, 16, 36
 Łukasiewicz Artur 337
 Łukasiewicz Małgorzata 293
 Łużny Ryszard 253

 Machiavelli Niccolò 281
 Maciej Korwin, Mathias Korwin, król węgierski 85
 Maciej z Miechowa 176
 Maciejewski Janusz 249
 Maciejowski Wacław Aleksander 98, 99, 102, 117, 119
 Magnuszewski Dominik 52, 73
 Mainard Edmond 160
 Maire Catherine-Laurence 266, 293
 Maksymilian II, cesarz rzymsko-niemiecki 85
 Malczewski Antoni 168
 Malczewski Jacek 288, 318
 Maleszyński Dariusz Cezary 259, 292
 Malewski Franciszek 60
 Malia Martin 194, 209

- Małasz-Aksamitowa Leonila 77
- Małowist Marian 227
- Mandes Sławomir 192, 209, 330, 337
- Mann Thomas 23, 190, 208
- Mannoni Olivier 210
- Mańczak Witold 43
- Mańkowski Tadeusz 202
- Marczewska Katarzyna 156, 294
- Margański Janusz 160, 294
- Maritain Jacques 323
- Marody Mirosława 192, 209, 330, 337
- Masław (Mieclaw), książę mazowiecki 83, 85, 88–92, 94, 95, 98–101, 104–107, 109–111, 115, 117, 120
- Masłoń Krzysztof 333
- Masłowska Dorota 242, 243, 256, 309–311, 333
- Maślanka Julian 36, 71, 72, 74, 77
- Matejko Jan 94, 266, 275, 281, 285, 286, 298
- Matuszewski Wincenty Topor 68, 79
- Matylda lotaryńska, księżna 36
- Mauss Marcel 251
- Mazurkiewicz Alicja 159
- Mazurkiewicz Roman 184, 185, 208
- Memches Filip 41
- Mencwel Andrzej 116
- Mesmer Franz Anton 266
- Metody, święty 103, 118, 119, 180, 182, 206, 207, 217, 218, 220, 244, 246
- Michalska Magdalena 333
- Michałowska Teresa 205
- Michel Patrick 207, 209
- Michelet Jules 260
- Michnik Adam 39
- Micińska Anna 76, 204
- Mickiewicz Adam 4, 25, 26, 29, 32, 33, 44, 46, 55–58, 65, 69, 74–76, 103, 109, 120, 126–161, 186, 188–190, 194, 214, 215, 267, 268, 271, 275, 276, 279, 291, 293, 295
- Mickiewicz Władysław 77, 153, 154
- Miecznicka Magdalena 321
- Mieszko I (Mieczysław I), książę polski 17, 94, 98, 115, 117, 120
- Mieszko II Lambert (Mieczysław II), król polski 36, 95, 97, 103, 115
- Mieszko III Stary, książę polski 100, 104
- Mikołaj I, cesarz rosyjski 188
- Miller Leszek 305
- Miłosz Czesław 187, 193, 198, 208, 238, 279, 295, 297, 325
- Miniat Michał 180, 206
- Miszewska-Michalewicz Ewa 201, 245
- Mitchell Timothy 248
- Mochnacki Maurycy 50, 71, 303
- Modzelewski Karol 16–18, 36, 37, 97–98, 116, 205
- Montezuma (właśc. Motecuhzoma Xocoyotzin) 54
- Morawski Franciszek 62, 63, 70, 126–128, 152, 153

- Morawski Teodor 106, 120
 Morelowski Józef 264
 Mosse George L. 270, 294,
 325, 335
 Moszyński Leszek 103, 120
 Mrozowski Przemysław 178,
 205
 Mrożek Sławomir 11
 Murawjow Michaił N.
 (Murawiew) 231
 Mussolini Benito 158
 Mycielska Gabriela 208
 Mycielski Jerzy 285
- Nadsady Franciszek 85
 Najder Zdzisław 35
 Nalepa Marek 293
 Namowicz Tadeusz 43
 Napoleon I Bonaparte, cesarz
 Francuzów 186
 Napoleon III (Charles Louis
 Napoléon Bonaparte),
 cesarz Francuzów 186
 Naruszewicz Adam 14, 206
 Naszkowska Krystyna 332
 Nawarecki Aleksander 129,
 153
 Neron (Nero Claudius Caesar
 Drusus Germanicus),
 cesarz rzymski 284
 Neuger Leonard 40
 Niketas Choniates 228
 Niemcewicz Julian Ursyn
 133, 264, 278
 Niklot, książę obodrzycki 42
 Nietzsche Friedrich 11
 Norwid Cyprian 76, 274, 281
 Nowak Zbigniew Jerzy 152
 Nowak-Jeziorański Jan 42
 Nowosielski Jerzy 246
 Nowosilcow Nikołaj N. 144
- Nurczyńska-Fidelska Ewelina
 294
- Obodziński Aleksander
 z Obodna 248
 Ochab Maryna 155
 Ochmańska Barbara 298
 Odyniec Antoni Edward 270
 Okoń Waldemar 77
 Olesch Reinhold 206
 Oleszczak Dorota 247
 Olszewski Michał 316, 321,
 334
 Ong Walter J. 221, 246
 Opacki Ireneusz 155
 Ordyniec Jan Kazimierz 132
 Orłowski Aleksander 145
 Orłowski Hubert 40, 292, 295
 Orzeszkowa Eliza 190, 248
 Osińska-Boska Krystyna 160
 Ostalska Lidia 286, 298
 Ostrowska Barbara 44
 Ostrowska Elżbieta 273, 295
- Padalica T. zob. Fisz Zenon
 Paderewska-Gryza Anna 292
 Panek Bogusław 292
 Pankhurst Richard 251
 Pankowski Rafał 23, 42
 Paprocki Henryk 44, 114, 248,
 252
 Parker Andrew 295
 Parrington Vernon Louis 169,
 202
 Paskiewicz Iwan N. 231
 Pastoureau Michel 260, 292
 Paszkiewicz zob. Paskiewicz
 Iwan N.
 Paszkiewicz Henryk 99, 115,
 117
 Pawlikowski Paweł 31

- Pełka Leonard J. 157
 Penrose Valentine 113
 Perek Marzena 112
 Perrot Michelle 260, 292
 Petru Ryszard 336
 Petryńska Magdalena 298
 Pinochet Ugarte Augusto 305
 Picasso Paloma 87
 Piechaczek, rysownik 138
 Pieczara Stefan 292
 Pietrzak-Thébault Joanna 153
 Pigoń Stanisław 56, 73–75,
 112, 128, 129, 131, 154,
 155
 Pilch Jerzy 253, 325, 335
 Piłsudski Józef 187, 267
 Piotr I Wielki, cesarz rosyjski
 194
 Piotrowski Robert 335
 Pius IX (Giovanni Mastai-
 Ferretti), papież 186
 Piwińska Marta 133, 155
 Pizarro Francisco 54
 Plater Emilia 318
 Platon 201
 Plezia Marian 119
 Płonowska-Ziarek Ewa 294
 Pluciennik Jarosław 79, 114,
 153
 Podgórska Barbara 73, 157
 Podgórski Adam 73, 157
 Podraza-Kwiatkowska Maria
 77
 Pogonowska Ewa 209, 227,
 249
 Pol Wincenty 170, 202
 Pollack Martin 41
 Pomorski Adam 254
 Popowski Wacław Jan 244
 Poprzęcka Maria 284, 298
 Porębski Mieczysław 246,
 281, 298
 Postan Michael Moïsey 245
 Potkański Karol 119, 181,
 206, 213, 214, 217–219,
 243–245
 Praz Mario 244
 Prokopiuk Jerzy 293
 Prus Bolesław (właśc.
 Aleksander Głowacki)
 190, 247
 Przebinda Grzegorz 207
 Przychodniak Zbigniew 278,
 297
 Pucek Zbigniew 303, 304,
 332
 Radkiewicz Małgorzata 295
 Ranke Leopold von 165
 Rapacka Joanna 31, 45, 244,
 245
 Ratzinger Joseph 183
 Reagan Ronald W. 194
 Rechowicz Marian 205
 Reiter M. 87, 88, 113
 Renan Ernest 261, 262
 Reszke Robert 78, 114
 Rettel Leonard 206
 Riabczuk Mykoła 232, 252
 Rifkin Jeremy 336
 Ritz German 17, 155, 202,
 293, 295
 Ritzer George 8, 9, 34
 Robitaille Antoine 38
 Rokita Jan Maria 304
 Rose Rosa Sala 42
 Rosenau Alicja 37
 Rosiek Stanisław 127, 131,
 153–155
 Roux Jean-Paul 86, 112
 Różanowski Ryszard 295

- Różewicz Tadeusz 331
 Rudaś-Grodzka Monika 18,
 28–30, 38, 44, 54, 73, 83,
 91, 108, 112, 121
 Runciman Steven 224, 225,
 228, 249, 250
 Rurarz Agnieszka 42
 Russel Charles 79, 92, 114,
 153, 156
 Russo Mary 295
 Russocki Stanisław 116
 Ruszczyńska Marta 73
 Rutkowski Krzysztof 202,
 203, 335
 Rychard Andrzej 299
 Rycheza (Rykxa), królowa
 polska 102, 103, 106
 Rychlikowa Irena 203
 Rydel Lucjan 59
 Ryklin Michaił K. 195, 210
 Ryle John 229, 230, 250, 251
 Rylke Jan 284, 285
 Rymkiewicz Jarosław Marek
 144, 154, 159
 Ryszkiewicz Andrzej 297, 298
 Rzążewski Adam (pseud. Aër)
 145, 159, 160
 Rzewuska Elżbieta 249
 Rzewuski Henryk (pseud. Ja-
 rosz Bejła) 276–278, 296

 Sacharow L. 134
 Sade Donatien Alphonse
 François de 90
 Sadyk Pasza zob. Czajkowski
 Michał
 Said Edward W. 10, 11, 35,
 51, 72, 165, 201, 223,
 226, 230, 248, 250, 322,
 323, 326

 Samsonowicz Henryk 18, 26,
 38, 44, 115
 Sauerland Karol 295
 Scheffer Ary 284, 285, 298
 Schelling Friedrich Wilhelm
 Joseph 79
 Scheps Samuel 45
 Schiller Friedrich 190, 191
 Schindler Norbert 27, 44
 Schneider Mark A. 8, 9
 Schneider Jean-Claude 79
 Scholem Gershom 46
 Schubert Gotthilf Heinrich
 von 69, 79
 Schwakopf Jerzy 250
 Scott Walter 150
 Scruton Roger 320, 334
 Seibt Ferdinand 245
 Semkowicz-Zarembina Wanda
 114
 Sempoliński Jacek 154
 Seweryn Tadeusz 293
 Seyring Delphine 87
 Shakespeare (Szekspir)
 William 8, 265
 Sherman Cindy 78, 114, 153,
 156
 Shmeruk Chone 44
 Siciński Władysław 137–152,
 158
 Sidoruk Elżbieta 75, 155
 Siemianowski Andrzej 224,
 225, 248
 Siemieński Lucjan 58
 Siemiradzki Henryk 284
 Sieniewicz Mariusz 309, 312,
 333
 Sienkiewicz Henryk 12, 169,
 170, 173, 202, 247, 270,
 327, 335
 Sieńczyk Maciej 255

- Sieradzka Anna 288, 299
 Sierszulska Anna 44, 201
 Sikorski Janusz 292
 Singer Isaac Bashevis 30, 31, 44
 Sitarski Piotr 294
 Siwicka Dorota 137, 154, 157, 295
 Skarga Barbara 8
 Skibiński Ziemowit 71
 Skoczyński Jan 23, 42
 Skrok Zdzisław 17, 37, 89, 90, 113
 Sławiński Janusz 8
 Słonimski Antoni 328
 Słowacki Juliusz 29, 55, 60, 61, 63, 77, 109, 128, 131, 190, 280, 281, 297
 Słupecki Leszek Paweł 113
 Służalski Henryk 129–131, 154
 Smith Anthony D. 164, 201
 Smolar Aleksander 305, 333
 Smolka Stanisław 76, 242
 Smuglewicz Franciszek 281
 Snochowska-Gonzales Claudia 153
 Sobczyk Marek 279
 Sobieski J. 101
 Sobolewska Elżbieta 46
 Sofsky Wolfgang 24, 43, 199, 200, 210
 Sommer Foris 295
 Spitzer Leo 11
 Stachniuk Jan 20, 23, 42
 Stanisław August Poniatowski, król polski 260
 Stanisławski Jan 288
 Starobinski Jean 132, 155
 Stasiewski Bernhard 206
 Staszewski Wojciech 331, 337
 Stawowy Ludwik 34
 Steele Philip Earl 94, 115, 120
 Stefan Batory, król polski 85
 Stefanowska Zofia 154, 156
 Stegner Tadeusz 209
 Stender-Petersen Adolf 180, 181, 184, 206, 208
 Sterne Laurence 150
 Stoker Bram 66, 87
 Stomma Ludwik 152
 Straczuk Justyna 75
 Strauss David Friedrich 79
 Strutyński Juliusz 296
 Strzelczyk Jerzy 17, 37
 Styka Jan 288, 299
 Sudolski Zbigniew 79
 Sulimirski Tadeusz 176, 177, 205
 Surowiecki Wawrzyniec 51, 53, 71, 74
 Surynt Izabela 292
 Suworow Aleksandr W. 231
 Swianiewiczowa Olimpia 56, 74, 75, 155, 160
 Swieżawski Stefan 327, 333
 Swoboda Wincenty 219, 245
 Szabó László Cs. 201, 216, 217, 245
 Szacki Jakub 209
 Szafrński Włodzimierz 36, 72
 Szczepanowski Stanisław 188–191, 208, 209
 Szczucki Lech 44
 Szczuka Kazimiera 153
 Szewczenko Ihor 171, 202
 Szleszyński Bartłomiej 295
 Szukalski Stanisław 22, 41
 Szwarc Andrzej 335
 Szwat-Gyłybowa Grażyna 244
 Szyk Joachim Antoni 14

- Szyjewski Andrzej 13, 35,
 37, 72, 78
 Szymański Józef 117, 118
 Śladkowska Anna 71
 Ślusarska Magdalena 297
 Śniadecka Ludwika 129, 154
 Śniadecki Jan 52, 53
 Świda-Zięba Hanna 332
 Świetlicki Marcin 315
 Tanty Mieczysław 209
 Taylor Nina 75, 155, 160
 Tazbir Janusz 115, 175, 202,
 204, 208, 222, 248, 323,
 328, 335, 336
 Thomas Louis-Vincent 126,
 142–144, 147, 150–152,
 158–161
 Thompson Ewa M. 35, 44,
 201
 Tiutczew Fiodor I. 209, 236,
 237, 253
 Tokarska-Bakir Joanna 156,
 299
 Tolkien John Ronald Reuel
 13
 Tomasz z Akwinu, święty 225
 Trentowski Bronisław 14,
 36, 156
 Turowicz Jerzy 46
 Tyczyńska Joanna 293
 Tyrrel Henry 167
 Tyszkiewicz Eustachy 138
 Ugreścić Dubrawka 32, 42, 45
 Uhland Ludwig 69
 Ulewicz Tadeusz 205
 Ullendorf Edward 251
 Umiński Józef 100–103, 119,
 120
 Urbańczyk Stanisław 17, 18,
 35–37, 184, 208
 Urbański Marek 202
 Uspienski Borys A. 29, 44,
 234, 252
 Vico Giambattista 10, 165
 Vidal-Naquet Pierre 113
 Vincenz Andrzej 202
 Vincenz Stanisław 45, 56, 75
 Volta Ornella 112
 Voltaire (właśc. François
 Marie Arouet) 150
 Wagilewicz Jan 134, 141, 159
 Wajda Andrzej 294
 Waldstein Maxim K. 230–
 –233, 235, 249, 251, 252
 Walicki Andrzej 183, 194,
 207, 208
 Walicki Ryszard 71, 116
 Wałek Janusz 298
 Wańkowicz Melchior 167,
 201
 Wapiński Roman 209
 Waquet François 246
 Warchała Michał 292
 Waśko Andrzej 155
 Weil Simone 193
 Weiss Anzelm 120
 Werner Andrzej 210
 White Hayden 10, 34
 Wieczorkiewicz Paweł 335
 Wiegandt Ewa 295
 Wielopolska Maria Jehanne
 318, 334
 Wierzbicki Andrzej 96, 116
 Wilczyński Marek 34
 Wilk Mariusz 235–240, 253–
 –255

- Wilson Andrew 167, 168, 202
 Wincenty Kadłubek 74, 93
 Wipperman Wolfgang 19, 38
 Wiszniewski Michał 72
 Witkiewicz Stanisław Ignacy
 (Witkacy) 58, 76, 175,
 204, 329, 336
 Witkowska Alina 43, 131, 154
 Witort Jan 138–141, 143, 157,
 158
 Witwicki Stefan 155
 Władysław Herman, książę
 polski 112
 Władysław II Jagiełło, król
 polski 49, 245
 Włodarski Marek 254
 Wojciech, święty 37, 76, 243
 Wojciechowski Ryszard 157
 Wojnarowski Jakub 321, 322
 Wolicka Elżbieta 41
 Woronicz Jan Paweł 25, 264
 Wójcicki Jacek 250
 Wójcicki Kazimierz
 Władysław 61, 73
 Wójcik Zbigniew 202, 204
 Wróblewski Tadeusz 157
 Wrzesiński Wojciech 202, 209
 Wyrwas-Wisniewska Monika
 34
 Wyspiański Stanisław 29, 58,
 59, 316
 Yaeger Patricia 295
 Zadencka Maria 168, 202
 Zadworny Adam 42
 Zagiba Franz 206
 Zaleski Marek 311, 333
 Zaliwski Józef 129
 Załuska Wojciech 333
 Zasztowt Ludwik 203
 Zatorski Tadeusz 121
 Zgorzelski Czesław 72, 73,
 77, 155, 157
 Ziejka Franciszek 59, 77
 Zielińska Marta 76, 121, 154
 Zieliński Zygmunt 209
 Ziemny Aleksander 202
 Ziernicki Arkadiusz 335
 Zięba Małgorzata 160
 Zofia, święta 246
 Zybura Marek 292
 Zygmunt II August, król
 polski 73
 Žižek Slavoj 23, 24, 32, 42,
 45, 150, 160
 Żaboklicki Krzysztof 244
 Żbikowski Andrzej 174, 204
 Żbikowski Piotr 292, 293
 Żeromski Stefan 274, 287,
 298, 318, 334
 Żmigrodzka Maria 71, 153,
 296
 Żukowski Tomasz 209
 Żygulski Zdzisław, jr 72
 Żyliński Leszek 40
 Żyłko Bogusław 252
 Żytnicki Piotr 337
 Żywow Wiktor M. 29, 44,
 234, 252